

Skyklapper; — det foreliggende Eksempel kunde tyde paa, at der er større Fare for, at han ender som Polyhistor!

Bogens Illustrationer er dels ny og gamle Arkitekturtegninger og Gadeplaner — men Hovedmængden er Fotografier, hvoraf Størstedelen er optaget af Forf. specielt til dette Værk. Dette Billedstof, der nøje er sammenarbejdet med Teksten er desuden i Besiddelse af stor selvstændig Værdi. Fotografierne gengiver netop alle de karakteristiske Elementer i Londons Bybillede, der ellers ofte savnes mellem Billedværkers Gengivelser af Monumentalbygninger. Her har vi Parkernes aabne Græsfælder, Citygadernes Trafiktrængsel, de træbevoksede „squares“, og Undergroundstationernes rene Saglighed. Men det vrimler tillige med Detailfotografier, som f. Eks. af de gitterkransede „areas“, Fortovsdækslerne til Brændselsskakterne, typiske Porte og Trappeløb, — alt fotograferet saa morsomt, at der i Billederne — uden at der tilsyneladende tilstræbes andet end nøgtern Reportage — tillige opnaas fine æstetiske Virkninger. Endelig bør nævnes de netop til Gengivelse af Byplanforhold saa fortræffelige Luftfotografier.

Bogteknisk set er „London“ et Eliteværk — i alt præget af Forf.'s Sans for ædel Brugskunst og af Trykkeriets fine Haandværksstandard. Sjældent ser man saa smuk en Forening af Sats og Bogillustration — Arkitekturtegning og Fotografi er ofte — trods deres vidt forskellige Fladepræg — kombineret med fornem dekorativ Virkning.

Det bibliografiske Udstyr er fortræffeligt. De enkelte Kapitler bringer til Slut Litteraturlister og i Stednavneregisteret bag i Bogen er de enkelte Ord forsynet med Udtalebetegnelse i Lydskrift, — en meget nyttig Foranstaltning, da det drejer sig om Lokalitätsbetegnelser med ofte uregelmæssig Udtale. Registeret referer tillige til Kortbilag — Londons centrale Dele 1832 — bag i Bogen. Skulde man endelig ønske noget, skulde det være det Nutidskort, som mange Læsere vel nok vil savne til Sammenligning.

Axel Schou.

Knud Oldendow: Naturfredning i Grønland. (Det grønlandske Selskabs Skrifter IX.). I Komm. hos G. E. C. Gads Forlag, København 1935.

Med det foreliggende skrift har kontorchef i Grønlands Styrelse, tidligere Landsfoged i Sydgrønland, K. Oldendow, taget et hidtil herhjemme noget forsømt emne til behandling. Allerede dette maa hilses med glæde. Medens de fleste lande, der har oversøiske

besiddelser, i stor udstrækning, til tider endda i meget stor udstrækning, har gennemført naturfredningsmæssige foranstaltninger af betydelig rækkevidde, har vi paa dette omraade for vor besiddelses vedkommende været noget tilbage. Hvilken interesse, der ude i verden er for dette emne, kan ses af de talrige forespørgsler fra forskellige lande, der indløber til de danske naturfredningsmyndigheder. Alene af denne grund er det overmaade nyttigt, at kontorchef Oldendow har samlet, hvad der er gennemført paa dette omraade. Det er som sagt ikke meget. Foreløbig to landskabsfredninger, nærmest af botanisk interesse, een paa Disko samt den berømte Kinguadal i Julianehaabs distrikt, hvor der findes ejendommelige og enestaaende birkeskove. Det maa derfor undre ikke saa lidt, at man paa en film, der for tiden jævnligt forevises, ser, hvorledes der drænes og grøftes i dette „naturfredede“ omraade. Den naturhistoriske værdi ved denne „fredning“ forringes jo ikke lidt ved saadanne foranstaltninger. Iøvrigt indeholder den foreliggende bog en gennemgang af de fredningsbestemmelser, der findes vedrørende pattedyr og fugle paa Grønland, hvor disse bestemmelser dog er indskrænkede til at gælde for de dele, der hører direkte under kolonierne. Det er af overmaade stor værdi, at disse bestemmelser nu findes samlede og let tilgængelige. Thi desværre savner jo Grønland en virkelig jagtlovgivning. Man sammenligne hermed de canadiske overmaade omfattende og detaillerede bestemmelser for arktisk Canades vedkommende!!

Kontorchef Oldendows bog er paa ikke mindre end 385 sider, illustreret med talrige fotografier og en del tegninger af Johs. Larsen, ialt 110 billeder og 2 kort. Dette bogens betydelige omfang staar som sagt ingenlunde i forhold til det forholdsvis beskedne naturfredningsmæssige arbejde, der hidtil er sket paa Grønland. Men denne bog indeholder da ogsaa en hel del mere, udover det rent naturfredningsmæssige er der skildringer, undertiden endda temmelige brede, af grønlandsk natur og de grønlandske dyrs levevis, skildringer, der vidner om forfatterens store kærlighed og interesse for emnet. Og bogen indskrænker sig ikke alene til at paavise, hvad der hidtil er gennemført, men peger tillige, f. eks. for moskusoksernes vedkommende, paa det meget ønskelige i andre og mere gennemgribende foranstaltninger.

Mange vil maaske spørge, om der overhovedet er nogen mening i at gennemføre fredningsforanstaltninger i et saa mægtigt land som Grønland med saa ringe en bebyggelse. Man behøver overfor dette spørgsmaal blot at pege paa, hvorledes det er gaaet moskusoksen i Canada, den nordamerikanske bison, vandreduen o. fl. In-

den man aner det, kan det være forsent. Det er derfor netop paa tide, at der nu sker yderligere foranstaltninger i Grønland, allerhelst gennemføres en virkelig jagt- og naturfredningslovgivning omfattende *hele* Grønland. Ellers kan det let blive for sent. For dette arbejde vil Oldendows bog være til megen værdi, baade gennem de faktiske oplysninger, den bringer, og gennem den agitation, den gennem forfatterens kærlighed til emnet yder. Og endelig vil den paa grund af sine billeder og sine naturskildringer kunne læses af enhver med interesse for Grønland, ganske bortset fra dens naturfredningsmæssige betydning.

R. Spärck.

Peter Freuchen: Eskimo. En Roman om Hudson-Bugtens Eskimoer. 333 Sider, 8°. Gyldendalske Boghandel, København 1934.

Peter Freuchen er altid morsom og interessant. Han har skrevet en Roman, som er lidt uden for den daglige Litteratur, men har sin Betydning derved, at Forfatteren gennem mange Aar har levet sammen med, for ikke at sige samlevet med Eskimofolket i deres egen barske Natur og under deres egne primitive Forhold. At han en stor Del af sit Ophold mellem Eskimoerne har levet tæt op af Knud Rasmussen har ikke gjort Lejligheden mindre for ham til at trænge ind i deres indre Livsbetragtninger og Væsen.

Hovedfiguren i Romanen er Storfangeren *Mala*, der efter Anmelderens Mening er ypperlig beskrevet som den selvbevidste og dygtige Mand, han er, snart ond og vild, snart god og gaymild overfor Kvinder og Børn, klog og snarraadig, kort sagt en fuldgod Skildring af en primitiv Mand med alle hans Fordele og Mangler. Om denne Skikkelse grupperes Kvinder og Børn — de hører nu engang til, de er nødvendige for *Mala*.

Konflikten i Malas Liv er Mødet med den hvide Mand. Baade han og hans Kvinder har ønsket og set hen til dette Møde, der skulde bringe dem saa meget godt og nyt. Ogsaa overfor den hvide Mand forstaar Mala at hævde sig som den første og dygtigste, men saa sker der det, at een af Skibskaptajnerne ved en Fejltagelse kommer til at skyde hans Yndlingshustru.

Det vil nu ligge nær at tro, at Mala's Vrede vender sig mod den hvide Mand. Men saadan gaar det ikke. Han er klog nok til at forstaa, at Fejlen lige saa meget ligger hos ham selv, der altfor liberalt har overladt den hvide Mand sine Kvinder og givet sig op i noget, hvor han maatte føle, at nu var han ikke længere den der befalede, men den der maatte lyde.